

‘Achter de horizon kijken’

De firma W.F. Leenen & Zn. uit Sassenheim kent geen ‘jarenlange bloembollentraditie’, volgens Jaap Leenen (64). Toch is het bedrijf inmiddels aan zijn derde generatie toe; Jaap’s zoons Jaco en Dirk nemen langzamerhand de leiding over. Dat betekent niet automatisch dat Jaap een terugtrekkende beweging uit het bedrijf in gang heeft gezet. Integendeel, wie het woord ‘pensioen’ in de mond durft te nemen, wordt door deze gepassioneerde vakgenoot direct van replek gediend. Want een leven zonder het bollenvak, dat kan Jaap Leenen zich gewoonweg niet voorstellen.

Tekst: Monique Ooms
Foto: René Faas

Jaap stamt uit een familie van horeca-uitbaters, wellicht heeft hij daar zijn Bourgondische inslag van geërfd. Van zijn vader erfde hij de liefde voor het bollenvak. Wim Leenen begon al op 17-jarige leeftijd - aanvankelijk samen met zijn broer Kees - een bloembollenkwekerij. Kenmerkend voor deze - toen nog - jonge ondernemer waren zijn vernieuwingsdrang en zijn liefde voor het veredelingsvak. Jaap lijkt deze eigenschappen van zijn vader te hebben overgenomen. Zo vervolgde hij zijn opleiding aan de Rijksmiddelbare Tuinbouwschool in Lisse met een studie aan de school voor zaadteelt en veredeling in Wageningen en scheidt hij veel plezier in het verdelingswerk. Vernieuwing is bovendien nog altijd het uitgangspunt voor alle activiteiten van W.F. Leenen & Zn. De firma broeit bijvoorbeeld narcissen op schelpen; een systeem dat nog altijd uniek is in de wereld. Lange tijd runde Jaap de firma Leenen samen met zijn broers Willem en Theodoor. Inmiddels hebben zij het bedrijf verlaten en zijn Jaap’s zoons Dirk (27) en Jaco (30) als vennoten togetreden. Dochter Geertje doet de administratie. Het bedrijf is al jarenlang gespecialiseerd in de broeierij en teelt van narcissen, maar onderscheidt zich ook met gewassen als sonatini, tazetta, ixia en fritillaria. Leenen teelt zo’n zestien hectare in Nederland en nog eens vijftig hectare in het buitenland, waarbij het zuidelijk halfroond een belangrijke rol speelt.

JUISTE SNAAR

Hoewel de firma Leenen alweer drie generaties lang bestaat, stelt Jaap dat het bedrijf ‘geen bollentraditie’ kent. Dat beschouwt hij als een voordeel. “Wij zijn van oorsprong een stad-

se familie met een horeca-achtergrond. Rekening houden met wat de consument wil, zat er van huis uit in; wij hebben nooit gedacht in bunders, maar zijn altijd op zoek naar de beste manier om de juiste snaar te raken bij de consument.” Daarvoor is vernieuwing de basis, daar is Jaap van overtuigd. En met ‘vernieuwing’ bedoelt hij iets anders dan ‘verbetering’. “Met een nog betere gele trompetnarcis, breng je niks teweeg op de markt, dat is totaal oninteressant. Alleen voor echte veranderingen is een markt.” Echt nieuw is bijvoorbeeld de amaryllislijn voor de buitenteelt die de firma Leenen op de markt heeft gezet. “We steken veel tijd en geld in vermeerdering, plantgoedbehandeling, preparatiemethodes en gebruikswaardenonderzoek zodat we steeds een stap vooruit kunnen maken met onze producten.”

.....

‘Met grootbloemige narcissen voor de pot hebben we het maximum nu wel zo’n beetje bereikt, daar kunnen we niks onderscheidends meer aan toevoegen’

.....

Nadat Theodoor zich uit het bedrijf terugtrok, nam Jaap de verdelingswerkzaamheden van hem over. Daar is hij zeer gepassioneerd mee aan de slag gegaan. “Ik ben er 365 dagen per jaar mee bezig.” Zijn ideeën voor de veredeling doet Jaap voornamelijk op in de dagelijkse praktijk.

“Wij houden ons bezig met vrijwel alle aspecten van het bollenvak: van de teelt tot en met de afzet. Daarbij word je voortdurend geconfronteerd met problemen en daar praten wij veel over, met elkaar en met onze relaties. De ideeën die daaruit ontstaan, neem ik mee naar de veredeling.” Jaap kijkt daarbij voortdurend kritisch naar het bestaande sortiment. “Met grootbloemige narcissen voor de pot hebben we het maximum nu wel zo’n beetje bereikt, daar kunnen we niks onderscheidends meer aan toevoegen. Het is tijd voor iets anders. Zo ben ik nu bezig met het inkruisen van de kleur groen in dubbele en trompetnarcissen en met gekleurde miniatuurnarcissen.” Een langdurig proces, maar dat vindt Jaap geen punt. “Veredeling moet een uitdaging hebben. En je moet bereid zijn om achter de horizon te kijken, constant nieuwsgierig zijn.” Zo kan het huidige accent op de kleur groen volgend seizoen hebben plaatsgemaakt voor een totaal ander accent. “Je moet blijven vernieuwen, op zoek blijven naar nieuwe vormen, geuren en kleuren.”

LOSLATEN

Jaap is graag in de tunnelkas waar op dit moment een veelheid aan kanshebbers staat te bloeien. “Als ik daar rondloop en het resultaat zie van eerdere kruisingen, denk ik alweer na over volgende stappen en krijg ik inspiratie voor nieuwe kruisingen. Simpelweg twee soorten met elkaar kruisen is niet zo moeilijk, dat kan iedereen. De kunst is om alles los te laten en met een volledig nieuw idee te komen. In die beginfase ben ik nog helemaal niet bezig met mogelijke toepassingen, dat komt later wel. Nederlandse kwekers produceren voor een wereldmarkt, dus er is altijd wel een bestemming te vinden voor een nieuw, onderscheidend product. Vinden ze het in Japan niet mooi, dan is Amerika wel geïnteresseerd.” Jaap richt zich met zijn verdelingswerk met name op de ontwikkeling van exclusieve soorten. “Bulk is er al meer dan genoeg. Ik denk dat de consument het daarmee volledig heeft gehad. In de huidige markt is ruimte voor speciale soorten.”

Nu de narcissen volop staan te bloeien, is Jaap helemaal in zijn element. “April is een prachtmoment. Dan ontvangen we ook regelmatig bezoek van de klanten van onze klanten die graag willen zien waar wij zoal mee bezig zijn. Uit die bezoeken halen we veel informatie voor ons verdelingswerk.” Naast klanten, nodigt de firma Leenen ook andere relaties uit die op de een of andere manier een rol van betekenis spelen voor het bedrijf. “Dat kunnen ook leden van de Tweede Kamer zijn; zij zijn immers van belang voor eventuele besluitvorming. Alles is erop gericht om ons netwerk uit te bouwen en mensen te enthousiasmeren voor ons vak en de mooie pro-

Jaap Leenen: 'De kunst is om alles los te laten en met een nieuw idee te komen'

ducten die wij maken." Hij zou graag zien dat het vak dat enthousiasme meer zou uitdragen. "We mogen trots zijn op de producten die het bollenvak op de markt brengt. Dat zouden we veel meer kunnen uitbuiten. Dit vak houdt meer in dan bollen telen, die mentaliteit moet echt over zijn."

STOPPEN

Hier spreekt een man die verknocht is aan zijn vak en er nog lang niet klaar mee is. Hij staat dan ook nog met twee benen middenin de firma, die momenteel een grote verandering doormaakt. "We gaan verhuizen naar een nieuwe locatie aan de Loosterweg. Jaco en Dirk zijn daar voornamelijk erg druk mee. Vanaf mei gaan we gefaseerd over naar het nieuwe bedrijf en volgend jaar mei moet dat proces afgerond zijn." In de komende edities van BloembollenVisie zal de nieuwbouw nauwlettend worden gevolgd. Jaap zal ook na de verhuizing betrokken blijven, ook al wordt hij in november van dit jaar 65. "Het accent ligt aanvankelijk vooral op het begeleiden van de cellen, op een nieuwe locatie moet je dat weer helemaal onder de knie krijgen. Verder blijft alles zoals het nu is. Ik blijf veredelen en betrokken bij allerlei onderzoeksprojecten, zoals het inhoudstoffenonderzoek en Holland Bio Diversity." Geweldig vindt hij het om aan

tafel te zitten met jonge onderzoekers die 'fanatiek' en 'inspirerend' zijn. "Machtig interessant, daar geniet ik van." Nu de 65 nadert, wordt hem wel steeds vaker gevraagd 'wanneer hij gaat stoppen.' "Daar heb ik een gruwelijke hekel aan. Alsof ik uitzie naar dat moment. Ik moet er niet aan denken om te stoppen, dan kan ik net zo goed meteen tussen zes plankies gaan liggen."

Jaap erkent dat hij 'geluk heeft gehad' om getrouwd te zijn met Truce, die uit een bollenkwekersfamilie komt en altijd nauw betrokken is geweest bij het bloemwerk van de firma Leenen. "Zij geeft mij de ruimte." Dat zijn kinderen ook in het bedrijf zitten, ziet hij als een bevestiging; kennelijk heeft hij zakelijk en privé niet zulke verkeerde keuzes gemaakt. Waar hij het allemaal voor doet? "Voor een goed leven. En dat hebben we. We kunnen doen en laten

wat we willen en genieten daar enorm van. Het is toch geweldig dat je kunt doen wat je leuk vindt?" En daar heeft hij dan ook nog het nodige mee bereikt. Mensen moeten vooral niet denken dat hij zichzelf op de borst klopt, want nuchterheid staat voorop in het gezin Leenen. Eigenlijk staan ze toch al te veel in het vakblad, vinden hij en zijn zoons. Ze willen vooral niet de indruk wekken dat 'zij het allemaal wel weten'. Dat neemt niet weg dat hij allerlei redenen heeft om trots te zijn. "Ik ben enorm trots op mijn gezin. En als straks die locatie aan de Loosterweg is voltooid, zal ik daar ook trots op zijn. Wanneer ik door Nederland rij en op allerlei plekken onze narcissen zie bloeien, denk ik toch: wat geweldig dat zoveel mensen kunnen genieten van de producten die wij maken. Dit is gewoon een ontzettend mooi vak. Ik hoop er nog jaren mee door te kunnen gaan."

Resumé

Jaap Leenen werd tussen de bloembollen geboren en zal er - als het aan hem ligt - zijn hele leven mee verbonden blijven. Veredeling en vernieuwing vormen samen de kern van zijn passie. Soorten kruisen op zoek naar nieuwe variëteiten die daadwerkelijk anders zijn; dat is zijn grootste uitdaging. Waar vindt hij zijn inspiratie? En wat zou er gebeuren als hij afscheid zou moeten nemen van het vak?